

BEELDVERHAAL
ANNIE VAN GEMERT

DRESSCODE

Fotografe Annie van Gemert heeft een voorliefde voor werelden die op het punt staan te verdwijnen. De voorbije vier jaar bezocht ze Belgische scholen, waar jongens en meisjes nog uniformen dragen en zich tegelijk proberen te onderscheiden.

Schooluniformen worden vaak geassocieerd met een streng regime en discipline, en het onderwerp wordt meestal in een ouderwetse en negatieve context geplaatst. Maar vandaag staan ze symbool voor een eenheid tussen culturen en sociale klassen, en geven ze een herkenbaarheid aan een school.

Sinds 1998 zijn bijna alle scholen overgestapt naar gemengd onderwijs. De leerlingen zijn meer dan voorheen afkomstig uit verschillende lagen van de bevolking en kennen een grote diversiteit aan culturele achtergronden. Door hun leerlingen een uniform te laten dragen, streven scholen naar gelijkheid, ondanks verschillen in cultuur, geloofsovertuiging of afkomst.

Jongens en meisjes krijgen er belangrijke waarden en normen door mee, zoals respect voor elkaar, een verzorgd uiterlijk, soberheid en samenhang. Met een uniform voorkom je 'modeshows' en concurrentie in stijlen en dure trendy merkkleding. Er is geen onderlinge strijd of men wel of niet dure merkkleding kan betalen.

Schooluniformen zijn een jarenlange traditie en de meeste klassieke kleuren en ontwerpen zijn sinds de jaren 50 en 60 nauwelijks veranderd. De traditionele grijze lange wollen rok en de groene geruite rok zijn nog altijd populair. Donkerblauw in combinatie met wit en grijs zijn de meest gangbare kleuren. Grijs-wit gestreepte jurkjes, blauw-wit geruite schorten, blauwe blazers, een rode of blauwe das, een kniebroek of matrozenpakjes voor de jongens, of een geruite overgooier met vlinderstrikje: ze behoren allemaal tot het beeld van de Vlaamse schooluniformen anno 2013.

De grote kwestie die in deze reeks aan bod

komt, is hoe het dragen van een schooluniform – groepsidentiteit – zich verhoudt tot het ontwikkelen van een individuele identiteit. De spanning tussen uniformiteit en diversiteit wordt in beeld gebracht, tussen gelijkgeschakeling en zich onderscheiden, tussen groep en individu.

De details bij de uniformen, zoals schoenen, sokken en laarzen, zijn modegevoelig. Op de middelbare scholen zijn de witte korte sokjes bij de meisjes sinds de jaren 90 veelal verdwenen. Vooral tienermeisjes dragen liever kniekousen of hoge laarzen, omdat dat een vrouwelijker indruk geeft. Of ze trekken de taille van de rok wat hogerop, waardoor die korter valt. De kunst bestaat erin op subtiele wijze de regels te ontduiken, om toch iets van jezelf te kunnen laten zien. Leerlingen tasten de grenzen af binnen de voorgeschreven regels en proberen een eigen stijl te creëren. Op zoek naar identiteit!

Verskillende scholen komen in beeld: van openbare tot internationale privéscholen, van Montessori-onderwijs tot visserijschool, tot en met internaten. Het was spannend om steeds bij een klaslokaal aan te kloppen met de vraag of ik een foto mocht maken. Telkens had ik het gevoel een huiskamer van een grote familie binnen te stappen – een intieme sfeer van leerlingen die dag in dag uit bij elkaar zitten.

Dit project is mede mogelijk gemaakt door Fonds Pascal Decroos voor bijzondere journalistiek. Een selectie van de reeks is van 27/9 tot en met 24/11 te zien in Museum voor Moderne Kunst Arnhem (Nederland). www.mmknarnhem.nl

Het boek 'Schooluniformen - Onderwijs in Vlaanderen' verschijnt op 1 september bij Van Halewijk.

Portret lagere school
Nieuwen Bosch, Gent 2010

BEELDVERHAAL
DRESSCODE

Kleuterklas
Onze-Lieve-Vrouw-
instituut Pulhof,
Berchem 2013

Groepsportret
DY Patil
International
School,
Aartselaar 2013

Plechtige
communie
College Paters
Jozefieten,
Melle 2011

Sint-Jan
Berchmanscollege,
Antwerpen 2011

BEELDVERHAAL
DRESSCODE

Studezaal
internaat
Nieuwen Bosch,
Gent 2012

Klasportret lagere
school Onze-Lieve-
Vrouwecollege,
Antwerpen 2011

Portret tweeling lagere school Sint-Jan Berchmanscollege 2011

Klasportret
Abdijschool
van Zevenkerken,
Sint-Andries 2012